

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студента Луць Вікторія Вадимівна

(ПІБ)

академічної групи 071-20м-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика бухгалтерського обліку для цілей

оподаткування в умовах спеціального податкового режиму

(на прикладі ТОВ «ТЕХНОМАШ »)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівники работ	Гресь Н.Л.		
Рецензент	Захарова Л.І.		
Нормоконтроль	Гресь Н.Л.		

Дніпро
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
обліку та аудиту

Пашкевич М.С.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«31» серпня 2021 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
освітнього ступеню магістра

Студенту Луць В.В. академічної групи 071-20М-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: **«Організація обліку та методика бухгалтерського обліку для цілей оподаткування в умовах спеціального податкового режиму (на прикладі ТОВ «ТЕХНОМАШ»)»**

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 16.12.2021 р. № 1064-с

Розділ	Зміст	Термін
1	Організація бухгалтерського обліку суб'єкта малого підприємництва для цілей оподаткування	30.11.2021 р.
2	Методологія ведення бухгалтерського обліку суб'єкта малого підприємництва для цілей оподаткування	02.12.2021 р.
3	Практичні аспекти перевірки ТОВ «ТЕХНОМАШ» територіальним органом Державної податкової служби України	28.12.2021 р.

Завдання видано

(підпис керівника)

Гресь Н.Л.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 31.08.2021 р.

Прийнято до виконання

(підпис)

Луць В.В.

(прізвище, ініціали)

Дата подання до екзаменаційної комісії 05.01.2022 р.

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 54 стор., 1 рис., 16 табл., 9 додатки, 48 джерел.

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ, ПОДАТОК, ЄДИНИЙ ПОДАТОК,
ПОДАТКОВА НАКЛАДНА, СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ,
ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК.

Об'єкт розроблення – господарська діяльність суб'єкта малого підприємництва – платника податків другої групи.

Мета роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Результати дослідження та їх практична значимість полягає в тому, що їх використання дає можливість розробити рекомендації направлені на удосконалення внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Визначені основи організації та методології подання податкової звітності. Проаналізовано документальне оформлення податкового кредиту та податкового зобов'язання, ПДФО та військового збору, ЄСВ та єдиного податку. З'ясовано алгоритм виконання облікових робіт та методику проведення органами ДПС України камеральної перевірки та її документальне оформлення.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ	9
1.1. Організаційно-правова та економічна характеристика ТОВ «ТЕХНОМАШ»	9
1.2. Розробка та затвердження облікової політики підприємства	12
1.3. Вибір, придбання та використання програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку для цілей оподаткування	14
1.4. Отримання та облік кодифікованого цифрового підпису	17
1.5. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку для цілей оподаткування	21
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ	24
2.1. Документування та облік податкового кредиту і податкових зобов'язань	24
2.2. Облік розрахунків з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб, військовим збором, єдиним соціальним внеском	29
2.3. Облік розрахунків з бюджетом за єдиним податком	34
2.4. Заповнення та подання контрольному органу податкової звітності	36
2.5. Пропозиції щодо вдосконалення спрощеного обліку для податкової звітності	39
Висновки до розділу 2	41

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕВІРКИ ТОВ «ТЕХНОМАШ» ТЕРИТОРІАЛЬНИМ ОРГАНОМ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	42
3.1. Процедура камеральної перевірки платника податку / податкового агента та документальне оформлення її результатів	42
3.2. Відповідальність за порушення податкового законодавства	44
Висновки до розділу 3	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми. Малі підприємства є невід’ємною частиною економіки кожної країни на сьогоднішній день. Мале підприємництво, як особливий сектор ринкової економіки, знаходиться на стадії формування, і його потенціал використовується далеко не повністю. Вони відіграють важливу роль не тільки в розвитку економіки країни, а й у вирішенні багатьох соціальних проблем та забезпечують зайнятість населення, насичують ринок необхідними товарами, послугами, забезпечують стабільність держави.

Проблеми оподаткування та організації податкового обліку привертають підвищену увагу науковців та практиків, оскільки в цій сфері перехрещуються інтереси держави з інтересами платників податків. Підтримання балансу цих інтересів дає змогу створити необхідні умови для забезпечення підйому економіки, соціальної стабільності в суспільстві та підвищення добробуту населення.

Вивчення теоретико-методологічних засад оподаткування суб’єктів малого бізнесу висвітлені у працях таких вітчизняних дослідників, як Давидова Г.М. [6], Нестеренко В.Ю., Осьмірко І.В., Синиця Т.В. [7], Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. [8], Пілецька С. Т. [9, с. 138–145]. програмне забезпечення бухгалтерського обліку вивчали Чернікова І.Б. [12 с. 40–51], Павелчак-Данилюк О. [13 с. 209–218], Титенко Л. В. [14]. Питання електронного цифрового підпису досліджували Мельник Т. [21 с.47–53], Гринович А.А., Пухальська Г.В. [19 с. 19–21], Кукарін О.Б [20 с. 84]. Про питання податкової звітності вивчали Зоріна І. [39, с. 3–5], Палій М. О., Крайник В. Г., Дорошенко О. О. [38], Яременко Л.М. [40, с. 327–328], Лук’янець Д. М. [43], Аніщенко Г.Ю. [42], Холмогорова Т.И [41], Барабаш Н.С., Никонович М.О. [45].

Незважаючи на широкий спектр фахових досліджень, деякі питання щодо механізму оподаткування на малих підприємств залишаються актуальними і остаточно не вирішеними. Разом з тим, залишається ще чимало питань, які

потребують більш детального вивчення.

Мета і завдання дослідження. Дослідження теоретичних та практичних аспектів оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Для досягнення поставлено мети поставлені та вирішені такі завдання:

- проаналізувати облікову політику підприємства;
- обґрунтувати вибір підприємством програмного забезпечення для ведення податкового обліку;
- з'ясувати склад податкової звітності та порядок її надання контролюючому органу;
- провести податкові розрахунки для визначення податкових зобов'язань суб'єкта малого підприємництва;
- розглянути методику проведення камеральної перевірки, її документальне оформлення;
- окреслити відповідальність юридичних осіб, їх посадових осіб за порушення у сфері оподаткування;
- обґрунтувати напрями удосконалення системи внутрішньогосподарського контролю суб'єктів малого підприємництва.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є господарська діяльність суб'єкта малого підприємництва – платника податків другої групи.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є податкові розрахунки, податкова звітність, організація фінансового обліку податків та зборів суб'єкта малого підприємництва; процедури фіскального контролю.

Методи дослідження. У процесі магістерського дослідження використовувалися такі методи: аналізу і синтезу, наукової абстракції та системного підходу; економічного аналізу; логічного узагальнення; структурно-функціональний метод.

В процесі дослідження вивчалися законодавчо-нормативні акти, прийняті Верховною Радою та Кабінетом Міністрів України, а також інструктивні матеріали Державної фіскальної служби України, праці вчених-економістів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні

рекомендаціях, спрямовані на удосконалення облікової роботи на підприємстві:

запропоновано:

– розробити положення про внутрішній контроль на підприємстві;

обґрунтовано:

– переваги та недоліки спрощеної системи обліку та звітності на малому підприємстві;

дістали подальшого розвитку:

– організаційно-методологічні процедури ведення податкового обліку платника податку другої групи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх використання дає можливість розробити рекомендації направлені на удосконалення внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися, обговорювалися, а також були оприлюднені на одній міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна наука: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2022 р.).

Структура та обсяг магістерської роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного із них, загальних висновків, списку використаних джерел, який налічує 48 позицій, та 9 додатків. Основний зміст роботи викладено на 54 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТОМ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

1.1. Організаційно-правова та економічна характеристика ТОВ «ТЕХНОМАШ»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕХНОМАШ» зареєстровано відділом державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Департаменту адміністративних послуг та дозвільних процедур Дніпропетровської міської ради з 31.03. 2003 р. на підставі ініціативи громадянин України (номер запису 12241200000030070), код ЄДРПОУ 32434284. Господарську діяльність реалізовує згідно з українським законодавства.

Підприємство знаходиться за адресою вул. Комбрига Петрова 5, м. Дніпро.

Обране підприємство є суб'єктом малого підприємництва та застосовує спрощену систему обліку та звітності тому, що на ньому працює 9 осіб, його річний дохід від діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Підприємство є юридичною особою, що має статут, печатку, поточний рахунок в національній валюті в ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» UA73305299000026002050246956.

Суб'єкт господарювання взято на податковий облік як платник ПДВ.

Станом на момент проведення дипломного дослідження підприємство провадить види діяльності, перелік яких представлено на рис. 1.1. Трудовий колектив цього підприємства складають громадяни, які беруть участь у його діяльності на підставі трудового договору. ТОВ «ТЕХНОМАШ» гарантує мінімальний розмір заробітної плати найманим працівникам згідно діючого законодавства. Режим праці та відпочинку у працюючих на підприємстві

громадян, їх соціальне та медичне страхування, соціальне забезпечення встановлюється з додержанням вимог відповідних норм законодавства

Облікові роботи виконує головний бухгалтер. Ведення бухгалтерського обліку автоматизовано за допомогою комп'ютерних програм «1С:Підприємство» та «М.Е.Дос».

Основні засади обрані підприємством закріплені у Наказі про облікову політику (Додаток А), який затверджено керівником. Для оформлення операцій підприємство використовує типові форми бухгалтерської звітності. Облікова політика передбачає прозорість для зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації, що наводить у підсумковій звітності підприємства.

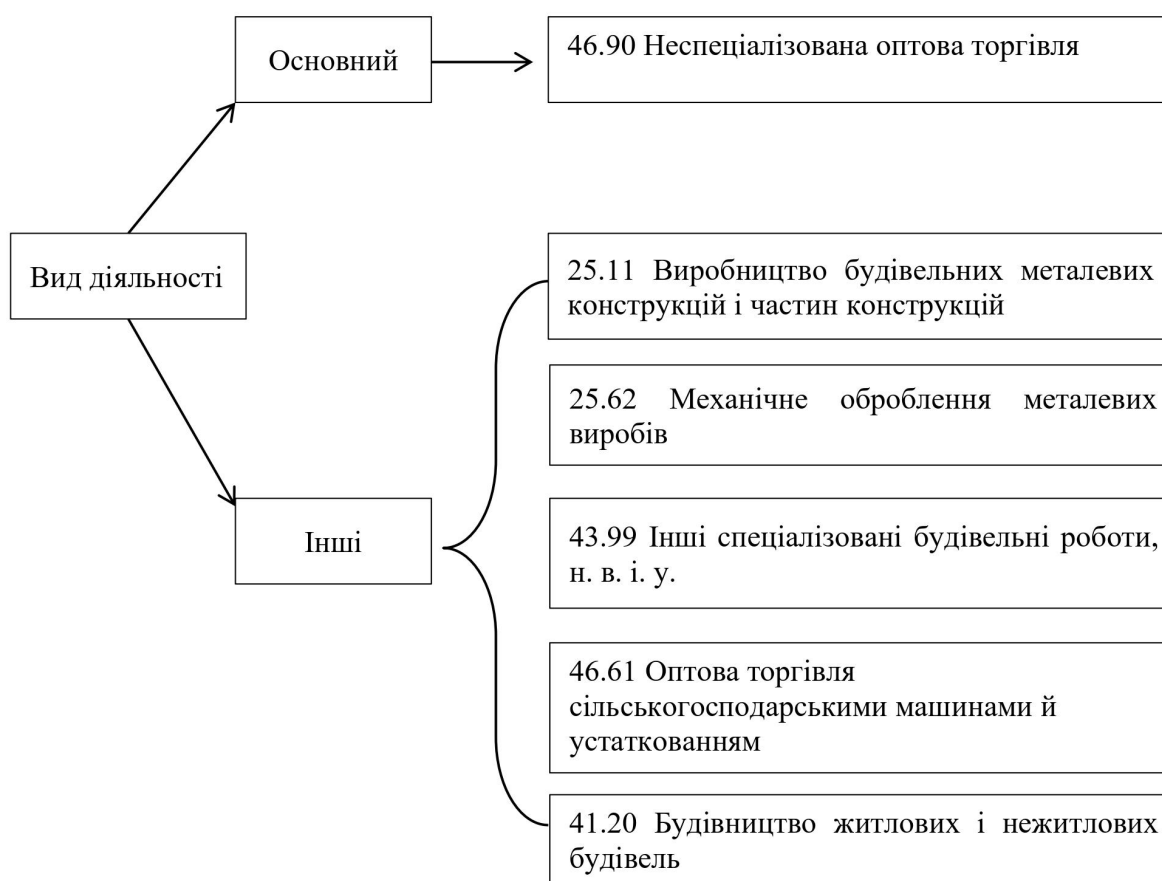

Рис. 1.1. Види діяльності ТОВ «ТЕХНОМАШ»

Джерело: сформовано самостійно.

Підприємство здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність, у відповідності з чинним законодавством України. Оперативний облік здійснюється безпосередньо на місці і забезпечує негайне спостереження та реєстрацію визначених виробничих та комерційних операцій та інших факторів господарської діяльності підприємства.

За результатами даними фінансової звітності (додаток Б) визначається майновий та фінансовий стан підприємства, його платоспроможність, головні фактори господарювання, тенденції для вдосконалення і розвитку діяльності та інші показники.

У ході дослідження проведено аналіз економічної та фінансової діяльності підприємства. При цьому було використано праці Нестеренко В.Ю., Осьмірко І.В., Синиця Т.В. [7, с.79–88], Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. [8, с.171–181], Пілецька С. Т.[9, с.138–145], Григораш О.В., Терьошина Ю.О.[10, с.221–226]. У якості інформаційної бази використано дані Балансу та Звіту про фінансові результати за 2019–2020 рр. (див. Додаток Б).

Результати фінансового аналізу діяльності ТОВ «ТЕХНОМАШ» наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Показники фінансового стану ТОВ «ТЕХНОМАШ»

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення	
			+,-	%
1	2	3	4	5
Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	1,02	1,08	0,06	1,06
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,31	0,53	0,22	1,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,007	0,00003	-0,00697	0,0047
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства				
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,08	0,18	0,1	2,25
Коефіцієнт фінансової залежності	11,94	5,65	-6,29	0,47
Коефіцієнт фінансування	10,94	4,65	-6,29	0,43
Коефіцієнт маневреності ВК	11,18	5,03	-6,15	0,45
Аналіз ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	1,18	0,47	-0,71	0,39
Фондовіддача	13,84	5,56	-8,28	0,4
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	9,53	3,82	-5,71	0,41

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності активів	1,08	0,44	-0,64	0,41
Аналіз рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності активів	0	-0,01	-0,01	0
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0	-0,09	-0,09	0
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0	-0,022	-0,022	0

Джерело: сформовано самостійно.

Результати аналізу ліквідності підприємства свідчать про те, що структура балансу не є задовільною, підприємству не вистачає ресурсів для погашення поточних зобов'язань, майже не залишається ліквідних оборотних коштів таких, як грошові кошти та їх еквіваленти, фінансові інвестиції та кредиторська заборгованість, та мала дебіторська заборгованість. Показники ліквідності ТОВ «ТЕХНОМАШ» менші за нормативні значення.

Результати аналіз фінансової стійкості свідчить про те, що підприємство не є автономним, тобто фінансово залежить від зовнішнього фінансування, хоча власний капітал не змінювався. Зменшення більшості показників є гарним фактором того, що надходження залучених засобів відбувалося та зменшилась частка власного капіталу, яка використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні активи.

Коефіцієнт фондівдачі в аналізі ділової активності товариства поступово знизився на 8,28. Отже, на ТОВ «ТЕХНОМАШ» спостерігається старіння техніки та обладнання. Показники оборотності активів та власного капіталу показують ефективність використання та є дуже високими. Звідси можна зробити висновок, що підприємство ефективно використовує свій капітал та активи.

Аналіз рентабельності показав негативну тенденцію. Мінусове значення коефіцієнтів рентабельності активів та власного капіталу свідчать про те, що підприємство отримує збиток з кожної гривні власного капіталу.

1.2. Розробка та затвердження облікової політики підприємства

Одним з найважливіших питань організації системи бухгалтерського обліку на кожному підприємстві є формування облікової політики, як одного з рівнів його нормативно-правового забезпечення.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності. Основною її метою є забезпечення одержання достовірної інформації про результати фінансово-господарської діяльності, необхідної для користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних управлінських рішень [3, ст.1].

Підприємством затверджено наказ про облікову політику, який розроблено з урахуванням вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [3], П(С)БО 25 [4] та інших нормативно-правових актів, що регулюють організацію та методологію ведення бухгалтерського обліку.

Структура та елементи цього документу залежать від сфери та особливостей ведення господарської діяльності обраного підприємства. Наказом Міністерства фінансів України № 186 у 2001 році затверджено спрощений План рахунків для суб'єктів малого підприємництва. [6]

Наказ про облікову політику ТОВ «ТЕХНОМАШ» (Додаток А) містить преамбулу, у якій зазначено відомості про підприємство (дата держреєстрації, організаційно-правова форма, вид господарської діяльності, на основі якого нормативно-правового акту він створений) та 3 розділи.

У першому розділі розглядається організація бухгалтерського обліку, а саме основні моменти в веденні бухгалтерського обліку, обов'язки головного бухгалтера, систему обробки та відображення господарських операцій.

У другому розділі описується облікова політика підприємства, в якому зазначено такі поняття, як основні засоби, необоротні активи, кордони

істотності, нарахування амортизації, методи оцінки вибуття запасів.

Більш детально розглянемо 3 розділ, який описує гармонізацію бухгалтерського та податкового обліків, а саме:

1. Для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством.

2. Первісну вартість основних засобів збільшувати на суму витрат, що збільшують очікувані економічні вигоди від використання такого активу.

3. Витрати, що підтримують об'єкт основного засобу у робочому стані відносити до витрат періоду, у якому такі витрати понесені.

4. Нарухування амортизації здійснювати з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

5. При визначенні собівартості виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг до загальновиробничих витрат відносити перелік витрат, що зазначений у пункті 3.5.1 даного наказу.

Підсумовуючи, можна сказати, що Наказ про облікову політику та інформація, яка в ньому зазначена має важливе значення для бухгалтерського обліку на підприємстві.

1.3. Вибір, придбання та використання програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку для цілей оподаткування

Організація бухгалтерського обліку з використання програмного забезпечення є важливим процесом господарювання більшості підприємств на сьогодні. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку не лише полегшує процес управління діяльністю, а ще є необхідною умовою виконання ряду нормативно-законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної звітності.

Крім того автоматизовані системи бухгалтерського обліку використовуються для обробки облікової інформації. Використання програми

дозволяє бухгалтерові зменшити кількість помилок привнесенні та обробці даних, що допускаються людським фактором та також отримати оперативну інформацію [11, с.128–135].

Питання вибору для підприємства бухгалтерської програми є досить актуальним, тому його підіймали в своїх працях такі науковці, як Вольська К.П., Чернікова І.В.[12, с. 40–51], Павелчак-Данилюк О.Л. [13, с.209–218] та інші. Автоматизоване обліково-аналітичне забезпечення постійно оновлюється та вдосконалюється, тому дане питання залишається повністю не дослідженим та потребує аналізу облікових програмних продуктів в сучасних умовах господарювання.

З точки зору технічних рішень увесь ринок комп'ютерних систем бухгалтерського обліку розвивається переважно за трьома напрямками [14, с.132–144]:

– традиційні «боксові» системи автоматизації бухгалтерського обліку (система «1С:Підприємство», «Парус», «ISpro» та ін.);

– системи забезпечення подання електронної звітності та обміну електронними документами («М.Е.Дос», «Арт-Звіт Плюс» та ін.);

– програмні сервіси для ведення обліку на основі «хмарних» технологій («Облік SaaS», «iFin», «MASTER:БУХГАЛТЕРІЯ», «хмарні» рішення для «1С:Підприємство»).

Як зазначалось вище (див. пункт 1.1 дипломної роботи) для ведення бухгалтерського обліку підприємством в 2018 році одночасно придбано програми «1С:Підприємство» та «М.Е.Дос», які мають спільні ключі доступу. Але для програми «М.Е.Дос» треба час від часу їх оновлювати, коли для «1С:Підприємство» не потрібно.

Порівнюємо такі програмні продукти, як «1С:Підприємство», «М.Е.Дос» та «iFin» (табл. 1.2).

У бухгалтерському обліку купівля та оновлення програмного забезпечення відображаються проведеннями (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.2

**Порівняльна характеристика програмного забезпечення
ведення бухгалтерського обліку для цілей оподаткування**

Фактор/ програмний комплекс	М.Е.Дос	1С:Підприємство	Онлайн-бухгалтерія iFin
1	2	3	4
Ціна	Для юр. осіб 405-2940 грн; Для фіз. осіб 240-540 грн	8400-49000 грн	280-1000 грн
Позначення	Програмний комплекс для здавання звітності в електронному вигляді, керування електронним документообігом та роботи з договорами підприємства. Дозволяє просто та зручно формувати, перевіряти та відправляти звіти	Програмний комплекс для здавання звітності в електронному вигляді, керування електронним документообігом та роботи з договорами підприємства. Задовольняє потреби в багатьох галузях господарської діяльності	Сервіс призначений для віддаленого формування електронної звітності та здавання її до податкової інспекції, Пенсійного фонду та статистики.
До яких контролюючих органів подається звітність	– Міністерство доходів і зборів України; – Управління статистики; – Пенсійний фонд України; ФСС з ТВП; Також можна обмінятися з контрагентами, запросити й одержати Виписки з цього реєстру	Міністерство доходів і зборів України; Управління статистики; Пенсійний фонд України; ФСС з ТВП	Міністерство доходів і зборів України; Управління статистики; Пенсійний фонд України; ФСС з ТВП
Інсталяція	Завантажити на сайті medoc.com.ua демоверсію програми МЕДос . Потім запустити ехе файл та покроково виконати всі потрібні інструкції з установа	Завантажити демоверсію програми, потім запустити цю версію, вибрати компоненти програми та додержуватись всіх потрібних інструкцій	Інсталяція програми не потрібна. Доступ до неї відбувається з будь-якого пристрою, у якого є браузер і вихід до Інтернету
Електронні ключі	Для здавання звітності використовуються тільки ключі компанії «УСЦ» (АЦСК «Український сертифікований центр»	Для здавання звітності використовуються тільки ключі компанії «УСЦ»	Використовує 3 види ключів – безкоштовні ЕЦП від Міндоходів, комерційні ключі від АЦСК «Masterkey» та АЦСК «ІВК»

Продовження табл.1.2

1	2	3	4
Формування звіту	Можна перевірити звіт, внести правки, накласти електронний цифровий підпис, отримати квитанцію, не закриваючи звіт	Звіти створюються автоматично на основі введених первинних документів без участі користувача. Для генерації звітів також достатньо введених початкових даних	Звіти створюються автоматично на основі введених первинних документів без участі користувача. Для генерації звітів також достатньо введених початкових даних. Усі створені та збережені в онлайн-сервісі iFin звіти можна редагувати й виводити на друк. Усі готові звіти автоматично з'являються у вікні онлайн-сервісу iFinу перший день здавання. Процес підписання та здавання звітів відбувається в Менеджері відправлення
Оновлення	Оновлення напівавтоматичне, не пропонується заходити на додаткові сайти, щоб оновити програму, але при цьому оновлення займає певний час, який залежить від кількості файлів, що пропонує програма, в середньому 10-20 хв	Завантажити самостійно з сайту https://releases.1c.eu/ , використовуючи логін на пароль Порталу ІТС; налаштувати автоматичне оновлення програми через Інтернет; у обслуговуючої компанії	Не потрібно

Джерело: сформовано на основі [14; 15].

Таблиця 1.3

Бухгалтерські проводки щодо ведення програмного забезпечення

Зміст господарської операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дт	Кт	
Придбання пакету програмного забезпечення	154	631	12900,00
Ведення в експлуатацію пакету програмного забезпечення	125	154	12900,00
Купівля комплексу оновлення для нової версії	154	631	490,00
Ведення в експлуатацію об'єкта	125	154	490,00

Джерело: сформовано на основі бухгалтерської обробки документів, представлених у додатках В та Г.

1.4. Отримання та облік електронного цифрового підпису

В сучасних умовах все більшого поширення набуває електронний документообіг електронних документів [16], застосування якого надає ряд суттєвих переваг в порівнянні з традиційним документообігом паперових документів. Обов'язковим реквізитом кожного електронного документа є електронний цифровий підпис, який використовується для ідентифікації підписувача та підтвердження цілісності даних електронного документа.

Окремі питання, пов'язані з електронним документообігом та електронним цифровим підписом, розглядалися в працях таких науковців Гринович А.А. та Пухальська Г.В.[19, с.19–22], Кукарін О.Б. [20, с.84] та Мельник Т. [21, с.47–53].

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) є видом електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується й дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача [16, ст.1].

Відповідно до закону[16,ст.3] ЕЦП прирівнюється до власноручного підпису (печатки) у разі, якщо:

- електронний цифровий підпис підтверджено з використанням посиленого сертифікату ключа за допомогою надійних засобів цифрового підпису;
- під час перевірки використовувався посилений сертифікат ключа, чинний на момент накладення електронного цифрового підпису;
- особистий ключ підписувача відповідає відкритому ключу, зазначеному в сертифікаті.

Електронний підпис не може бути визнаний недійсним лише через те, що він має електронну форму або не ґрунтується на посиленому сертифікаті ключа.

Сертифікат ключа – електронний документ, який пов'язує дані для перевірки електронних підписів з певною особою, підтверджує ідентичність цієї особи й завіряється електронним цифровим підписом надавача послуг – центром сертифікації ключів. Він містить такі обов'язкові [17, ст.6] найменування та реквізити центру сертифікації ключів; зазначення, що сертифікат виданий в Україні; унікальний реєстраційний номер сертифіката ключа; основні дані (реквізити) підписувача – власника особистого ключа; дату і час початку та закінчення терміну чинності сертифіката; відкритий ключ; найменування криптографічного алгоритму, що використовується власником особистого ключа; інформацію про обмеження використання підпису.

Щодо вибору і встановлення певних програмних продуктів, витрати, пов'язані з їхнім придбанням доцільно списувати на адміністративні витрати (рахунок 92), тому що це витрати загальногосподарського характеру. Щодо сертифікатів електронного підпису у бухгалтерів досить часто виникають питання відносно визнання такого активу та його обліку. Найчастіше в практиці обліку використовують наступні варіанти:

1) списання витрат, пов'язаних з придбанням сертифікату ключа електронного цифрового підпису, на адміністративні витрати;

2) визнати придбаний сертифікат ключа електронного цифрового підпису як нематеріальний актив;

3) визнати придбаний сертифікат ключа електронного цифрового підпису як малоцінний необоротний матеріальний актив (МНМА) у складі вартості флеш-носія чи іншого матеріального носія, що його супроводжує [17].

Безоплатне отримання ключів ЕЦП не збільшує активів підприємства, а отже, не є доходом. У тому числі для цілей податкового обліку. Витрати на придбання платних ключів ЕЦП включаються до складу поточних витрат.

Також варто звернути увагу, що у деяких випадках АЦСК вказують, що видають певну кількість ключів. Але найчастіше в акті виділяють дві позиції: видача сертифіката відкритих ключів і поставка програмного продукту, за допомогою якого й формуються особисті ключі підприємства (за фактом їх

створює сам центр сертифікації). Така розбивка дозволяє не обкладати ПДВ велику вартість поставки, так як щодо комп'ютерних програм діє пільга, а саме, при передаванні права користування програмною продукцією застосовується податкова пільга, яка звільняє від оподаткування ПДВ. У такому разі складно заперечувати факт придбання нематеріального активу, яким і є програмний продукт.

На практиці деякі підприємства не визнають ЕК активом і відразу списують їх вартість до складу витрат. Але навіть при такому варіанті витрати на придбання ЕК слід відносити до витрат майбутніх періодів і рівномірно списувати їх протягом терміну дії ключів. Адже витрати на придбання ЕЦП, здійснені у певному звітному періоді, належать і до наступних періодів. Тож коректніше спочатку відобразити всю суму на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», а вже потім рівномірно списувати на рахунок 92 «Адміністративні витрати».

На сьогоднішній день керівник підприємства та головний бухгалтер може зробити висновок як відображати в обліку придбання ЕЦП.

Станом на момент виконання кваліфікаційної роботи підприємство використовує 2 електронних цифрових підписів. Один з них було безкоштовно отримано в ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», а другий ЕЦП було придбано у ТОВ «Компанія Комп'ютерні та інформаційні технології – 2005». Операції щодо ЕЦП відображено такими проведеннями (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4

**Типові проведення щодо електронного цифрового ключа
в бухгалтерському обліку ТОВ «ТЕХНОМАН»**

Зміст господарської операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дт	Кт	
Перераховано передоплату постачальнику за ЕЦП	371	311	1390,00
Відображено адміністративні витрати	92	631	1390,00
Відображено залік заборгованостей	631	371	1390,00

Джерело: сформовано на основі бухгалтерської обробки документів, представлених у додатку Д.

Таким чином, за допомогою програми «М.Е.Дос» бухгалтер складає та відправляє обов'язкову регулярну звітність до податкової інспекції, пенсійного фонду або до інших державних органів у найкоротші терміни. Для цього було узгоджено всі питання щодо подання електронної звітності з відповідним державним органом, шляхом укладання договору, й надано посилені сертифікати ключів на електронному носії. А ЕЦП, який знаходиться ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», використовується для підписання документів, які проходять через цей банк.

1.5. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку для цілей оподаткування

Основною метою нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні є встановлення єдиних для всіх підприємств правил його ведення, які гарантують і захищають інтереси користувачів фінансової звітності і визначення перспектив та основних напрямків удосконалення його з урахуванням загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і стандартів. Основні документи, які регулюють з нормативно-правової та обліково-методологічної точок зору представлені в табл.1.5.

Таблиця 1.5

Характеристика нормативно-правових актів

Нормативно-правовий документ	Що регулює
1	2
Господарський Кодекс України (ГКУ) [2]	В ньому визначена та задекларована необхідність організації процесу облікової ідентифікації фактів господарського життя з подальшим узагальненням облікових даних у звітності підприємства в розрізі звітних періодів
Податковий Кодекс України (ПКУ) [1]	Регламентує відносини щодо податків і зборів, а саме: встановлює перелік податків та зборів в Україні та порядок їх сплати, права та обов'язки платників податків та зборів, права та обов'язки контролюючих органів, а також відповідальність за порушення законодавства щодо податків та зборів
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3]	Регламентує організацію і ведення обліку на підприємстві, визначає первинні облікові документи і реєстри бухгалтерського обліку та встановлює загальні вимоги до фінансової звітності, характеризує принципи

	ведення обліку та складання фінансової звітності, застосування яких дає можливість достовірного відображення в обліку та звітності інформації про доходи, витрати та фінансові результати
--	---

Продовження табл. 1.5

1	2
Закон України «Про електронний цифровий підпис» [16]	Визначає правовий статус електронного цифрового підпису та регулює відносини, що виникають при використанні електронного цифрового підпису
Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [18]	Поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів.
Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [22]	Закріплює економіко-правові основи державної політики щодо діяльності підприємств та організацій, що формують малий та середній бізнес
Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами (№ 720) [23]	Визначають систему реєстрів, порядок і спосіб реєстрації та узагальнення інформації в них без застосування подвійного запису для складання Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва
Наказ «Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної» [25]	Затверджує основні засади порядку заповнення податкової накладної та її форми
Електронні адміністрування ПДВ [30]	Визначають бази оподаткування ПДВ при різних умовах
Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [29]	Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають під час провадження діяльності, пов'язаної із збором та веденням обліку єдиного внеску
Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [30]	визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.
Наказ «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку» [31]	Затверджує форми податкових декларацій платника єдиного податку для фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб третьої та четвертої груп
Порядок заповнення декларації з ПДВ [32]	Визначає алгоритм заповнення податкової декларації з податку на додану вартість

Джерело: сформовано самостійно.

Введення бухгалтерського обліку передбачає суворе дотримання норм, що регулюють питання його методології.

Висновки до розділу 1

Базовим підприємством для проведення дипломного дослідження було обрано ТОВ «ТЕХНОМАШ», яке є суб'єктом малого підприємства, платником єдиного податку та ПДВ. Основний вид діяльності підприємства є неспеціалізована оптова торгівля. Підприємство на сьогоднішній день не в змозі самостійно погасити свої борги, має кредитну заборгованість, працює збитково. Основні методологічні засади введення бухгалтерського обліку підприємства закріплені у наказі про облікову політику. Роботи веде головний бухгалтер з використанням для ведення автоматизованого бухгалтерського обліку програму «1С: Підприємство», а для подання електронної звітності та обміну електронними документами програму «М.Е.Дос».

На сьогоднішній день наявність електронного цифрового підпису є невід'ємною частиною документообігу. До того ж саме електронний документообіг сприяє економії матеріальних та трудових ресурсів. Але контролювати цей ресурс достатньо складно. ТОВ «ТЕХНОМАШ» використовує 2 ЕЦП в своїй діяльності. Для підписання документів зв'язаних з банком використовує ЕЦП, який знаходиться у «ПРИВАТБАНКУ», а для податкового документообігу – ЕЦП в програмному забезпеченні «М.Е.Дос».

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

2.1. Документування та облік податкового кредиту і податкових зобов'язань

Податкові зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету або на єдиний рахунок як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк), та/або сума коштів, сформована за рахунок податкових пільг, що були використані платником податків не за цільовим призначенням чи з порушенням порядку їх надання [1, ст.14.1.156]. Податковий кредит – сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду [1, ст.14.1.181]. Аби визнати податковий кредит за купівлею товарів, послуг або необоротних активів, платник ПДВ повинен мати правильно оформлені підтверджуючі документи. Перелік документів та вимоги до них наведено в табл. 2.1.

Згідно Інструкції № 291 [33] на субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» суб'єкт господарювання веде облік суми податку на додану вартість, визначену, виходячи із суми одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню (виконанню).

На субрахунку 644 «Податковий кредит» підприємство веде облік суми податку на додану вартість, на яку підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання.

Аналітичний облік розрахунків за податками й платежами підприємство веде за їх видами [33].

Таблиця 2.1

Документи, на підставі яких визнають податковий кредит

Назва документа	Вимоги до документа
Податкова накладна	Наявність усіх обов'язкових реквізитів, визначених ПКУ, заповнених без помилок. Наявність реєстрації в ЄРПН ¹
Транспортний квиток	Повинен містити: -загальну суму платежу; -суму ПДВ; -фіскальний номер – для електронних проїзних документів; -податковий номер продавця (крім транспортних квитків, форма яких установа міжнародними стандартами)
Фіскальний чек	Повинен містити: -суму отриманих товарів/послуг; -загальну суму нарахованого ПДВ; -фіскальний номер; -податковий номер постачальника. У разі використання платниками для розрахунків споживачами РРО ² касовий чек повинен містити дані про загальну суму коштів, що підлягає сплаті покупцем з урахуванням ПДВ, та суму цього ПДВ, яку сплачують у складі загальної суми
Готельний рахунок	Тут варто дотримуватися таких обов'язкових умов:
Рахунок за послуги зв'язку	-постачають послугу, а не товар; -вартість послуг потрібно визначати за показниками приладів обліку;
Рахунок за інші послуги, вартість яких визначають за показниками приладів обліку	-рахунок повинен містити загальну суму платежу, суму ПДВ і податковий номер продавця (крім тих, форма яких установа міжнародними стандартами)
Бухгалтерська довідка	Повинна мати усі обов'язкові реквізити із ч. 2 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та п. 2.4 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну України

Джерело: сформовано на основі [28 с.139–141].

¹ Єдиний реєстр податкових накладних.

² Реєстратор розрахункових операцій.

Рахунки 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит» застосовує ТОВ «ТЕХНОМАШ» в таких випадках:

– оплата за товари, роботи, послуги надійшла раніше ніж відбулось відвантаження;

– перерахована передоплата постачальнику за товари, роботи, послуги.

При цьому рахунок 643 «Податкові зобов'язання» може мати на кінець звітного періоду дебетове або нульове сальдо. Дебетове сальдо створюється в тому випадку, якщо на балансі підприємства рахуються:

– кредиторська заборгованість по авансам отриманим;

– кредиторська заборгованість, що виникла в результаті отримання товарів по бартерному контракту.

Субрахунок 643 «Податкові зобов'язання» є пасивним. По кредиту цього субрахунку відображають суми нарахованих податкових зобов'язань з ПДВ в частині відвантаженої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), строк оплати яких ще не настав, у кореспонденції з дебетом рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності».

Субрахунок 644 «Податковий кредит» навпаки активний. По дебету даного субрахунку відображають суми ПДВ з отриманих товарів (робіт, послуг), вартість яких відноситься на валові витрати (або підлягає амортизації), але оплата яких у даному звітному періоді не здійснена або відсутні податкові накладні, незалежно від факту оплати за матеріали та послуги. Субрахунок 644 по дебету кореспондує з кредитом рахунків класу 6 «Поточні зобов'язання». По кредиту субрахунку 644 відображають суми ПДВ з оплачених товарів, робіт чи послуг та наявні податкові накладні, у кореспонденції з дебетом субрахунку 641 «Розрахунки за податками» (субрахунок «Розрахунки за податком на додану вартість»).

Сальдо рахунку 644 може бути нульовим, дебетовим або кредитовим. Якщо на балансі підприємство рахує тільки кредиторську заборгованість за товари, отримані в рахунок бартерного контракту, то сальдо 644 буде на кінець місяця дебетовим. Якщо на підприємстві є тільки дебіторська заборгованість

по авансам виданим та передоплата, то сальдо 644 рахунку буде кредитовим [34 с.534–536].

Датою виникнення податкових зобов'язань з поставки (продажу) товарів (робіт, послуг) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

– дата зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку як оплата товарів (робіт, послуг), що підлягають поставці (продажу), а у разі продажу товарів (робіт, послуг) за готівкові грошові кошти - дата їх оприбуткування в касі платника податку;

– дата відвантаження товарів, а для робіт (послуг) – дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку.

Датою виникнення права платника податку на податковий кредит вважається дата здійснення першої з подій:

– дата списання коштів з банківського рахунку платника податку в оплату товарів, дата виписки відповідного рахунку – в разі розрахунків з використанням кредитних дебетових карток або комерційних чеків;

– дата отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання платником податку товарів (робіт, послуг) [30].

Проте однієї події для визнання податкового кредиту замало. Адже слід зважати ще на такі вимоги:

– наявність підтверджуючих документів (податкових накладних, митних декларацій та інших документів) [1, п.201.11];

– наявність реєстрації в ЄРПН податкової накладної або розрахунку коригування – якщо право на податковий кредит підтверджує податкова накладна чи розрахунок коригування [1, п.196.8].

Відповідно до законодавства [1 п.198.6] у разі, якщо платник податку не включив у відповідному звітному періоді до податкового кредиту суму податку на додану вартість на підставі отриманих податкових накладних, зареєстрованих в ЄРПН, таке право зберігається за ним протягом 365 календарних днів з дати складення податкової накладної [35 с. 595–598].

На сьогоднішній день більш практичним у роботі для бухгалтера «першою подією» слід вважати безпосереднє відвантаження або отримання товарів, робіт, послуг, це значно прискорює облік ПДВ та дає змогу уникнути використання транзитних рахунків 643 та 644 для обліку податкового зобов'язання та податкового кредиту відповідно.

Фахівці професійного видання «Все про бухгалтерський облік» рекомендують бухгалтерські проведення операцій з ПДВ (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Типові проведення з обліку податкового зобов'язання
та податкового кредиту**

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Нарахування податкових зобов'язань		
За операціями постачання товарів/послуг: перша подія – відвантаження товару/надання послуг	301, 311 643	681 641
За п. 198.5 ПКУ: – у період придбання за покупками, призначеними для пільгових операцій чи не госпдіяльності (ПДВ до вартості активів)	6431 15,20, 23,28, 91,92	641 6431
– у періодах, наступних за періодом купівлі, за покупками, придбаними для оподаткованих чи госпдіяльних операцій, які починають використовувати в пільгових чи не госпдіяльних операцій (ПДВ відносять на витрати)	92,93, 94,97	641
Якщо покупки, за якими нараховано компенсуюче зобов'язання, будуть використані в оподатковуваних, госпдіяльних операціях або невиробничі основні фонди переведуть до складу виробничих	641	719
На суму перевищення купівельної вартості / звичайної ціни / балансової вартості над договірною вартістю	949	641
За послугами, отриманими від нерезидента, якщо їхнє місце постачання – територія України	644	641
Відображення податкового кредиту		
За операціями придбання товарів/послуг на підставі отриманої податкової накладної: –перша подія – перерахування авансу постачальнику –перша подія – отримання товарі/послуг	371 641 281 641	301,311 644 631,685 631,685
У разі затримки в реєстрації податкової накладної: а) відсутня зареєстрована податкова накладна (у межах 15-денного строку від дати її складання) б) отримано податкову накладну не зареєстровано з порушенням строку в) податкову накладну не зареєстровано протягом 180 днів від дати її оформлення	6441 641 949	631,685 6441 6441
На підставі касових чеків на суму не більше 240 грн (із ПДВ),	641	372,685

транспортних квитків, готельних рахунків, інших рахунків, оформлених згідно з п.201.11 ПКУ		
За послугами, отриманими від нерезидента, якщо їхнє місце постачання – територія України	641	644
За товарами, ввезеними на територію України (на підставі митної декларації)	641	377

Джерело: сформовано на основі [35].

Розглянемо порядок відображення в бухгалтерському обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ при здійсненні ТОВ «ТЕХНОМАШ» операцій з продажу та придбання товарів, робіт, послуг (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Порядок відображення податкового кредиту податкових зобов'язань на ТОВ «ТЕХНОМАШ»

Зміст господарської операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дт	Кт	
Податковий кредит			
Здійснена попередня оплата за послугу	631	311	150,00
Одержана податкова накладна, зареєстрована в ЄРПН	641	644	25,00
Оприбуткована послуга	92	631	125,00
Відображено розрахунки з податкового кредиту	644	631	25,00
Податкові зобов'язання			
Зараховано попередню оплату від покупця	311	361	264819,26
Зареєстровано податкову накладну в ЄРПН	643	641	44136,54
Відвантажено продукцію покупцю	361	701	220682,72
Відображено розрахунки з податкових зобов'язань	701	643	44136,54

Джерело: сформовано на основі додатків Е та Ж.

2.2. Облік розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб, військовим збором, єдиним внеском у загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Податок з доходів фізичних осіб (ПДФО) займає друге місце серед податкових надходжень Зведеного бюджету України, протягом року його надходження мають чітко виражену періодичність із незначними коливаннями, а отже, можуть бути досить точно прогнозовані [35].

Відповідно до Податкового кодексу України ПДФО належить до загальнодержавних податків та є суттєвим джерелом формування доходів державного і місцевих бюджетів. Крім того, цей податок виконує не тільки важливу фіскальну, а й розподільчу функцію. Порядок оподаткування доходів фізичних осіб в Україні регулюється розділом IV ПКУ, відповідними статтями якого виділяються основні елементи ПДФО, а саме платники податку (податковий агент), об'єкт оподаткування (загальний місячний оподатковуваний дохід, тобто заробітна плата), база оподаткування (чистий оподатковуваний дохід), податковий період (місяць), строк виплати (під час виплати оподаткованого доходу, якщо виплата зарплати відбувається на банківський рахунок), пільги тощо [1]. Згідно ст.167 ПКУ, базовою ставкою ПДФО є 18% від бази оподаткування таких доходів, яка визначається з урахуванням податкової соціальної пільги (ПСП) за умови віднесення працівника до категорії, що має право на неї. В ПКУ чітко вказано категорії фізичних осіб, які мають право скористатися податковою соціальною пільгою за наявності підтверджуючих документів. Розмір ПСП не змінюється протягом податкового періоду. Також незмінною є гранична сума заробітної плати, до якої можна застосувати протягом податкового періоду податкову соціальну пільгу.

Різні аспекти ПДФО вивчали Лега О.В., Салівон І.А. [35, с. 595–598], Палій М.О., Крайник В.Г., Дорошенко О.О. [38].

Поряд з податком з доходів фізичних осіб до оподаткування заробітної плати належить також військовий збір (ВЗ). Механізм оподаткування заробітної плати військовим збором ідентичний до механізму оподаткування податком з доходів фізичних осіб. Відмінністю є те, що нарахування військового збору не передбачає використання податкової соціальної пільги. Фіксована ставка військового збору на ТОВ «ТЕХНОМАШ» – 1,5%.

Відомо, що платники податків та зборів повинні правильно та у встановлені строки виконувати податковий обов'язок – обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору в порядку і строки,

визначені ПКУ та іншими законодавчими актами. ТОВ «ТЕХНОМАШ», як суб'єкт господарювання, який нараховує та виплачує щомісячну дохід найманим працівникам є податковим агентом з ПДФО та військового збору, що має відповідно до ст.18 ПКУ такі обов'язки:

1. Нарахування та утримання ПДФО та ВЗ;
2. Сплата ПДФО та ВЗ до бюджету;
3. Надсилання податкової звітності у державну податкову інспекцію за основним місцем своєї реєстрації.

Право на ПСП мають особи, сума місячного заробітку яких не перевищує граничний розмір доходу, який розраховується як сума встановленого місячного прожиткового мінімуму на одну працездатну особу помножена на 1,4 і заокруглено до найближчих 10 гривень [1]. Граничний розмір доходу для батьків, що виховують декількох дітей, розраховується як добуток такого граничного доходу на кількість дітей.

Розрахунок ПДФО здійснюється за формулою (2.1):

$$\text{ПДФО} = \text{З/п} \times 18 : 100 , \quad (2.1)$$

де З/п – нарахована зарплата за місяць.

Однак якщо працівник має право на податкову соціальну пільгу (ПСП), то формула (2.2) трошки змінюється, що спричиняє зменшення ПДФО:

$$\text{ПДФО} = (\text{З/п} - \text{ПСП}) \times 18 : 100 , \quad (2.2)$$

де З/п – нарахована зарплата за місяць, ПСП – це та сума, яка зменшує базу оподаткування ПДФО при нарахуванні заробітної плати.

Заробітну плату на ТОВ «ТЕХНОМАШ» виплачують 2 рази на місяць: основну зарплату 5 числа (за період 15–30 числа попереднього місяця) та аванс 20 числа (за період 1–15 числа даного місяця). На підприємстві нема людей які мають право на ПСП. Розглянемо утримання ПДФО та ВЗ здійснені бухгалтером ТОВ «ТЕХНОМАШ» (див. додаток 3)

В нас вийшло, що:

- Нарахована заробітна плата – 1200,00 грн.
- З неї утримано ПДФО – 216,00 грн., а ВЗ – 18,00 грн.

– Усього утримано – 234,00 грн.

– Отже сума до сплати – 966,00 грн.

Для відображення в бухгалтерському обліку сум нарахувань та обов'язкових утримань, пов'язаних з виплатою заробітної плати ТОВ «ТЕХНОМАШ» використовує:

– субрахунок 641 «Розрахунки з податками», який застосовується для узагальнення інформації про розрахунки підприємства з бюджетом за ПДФО. За кредитом цього субрахунку відображають утримання ПДФО з суми нарахованого оподаткованого доходу, за дебетом – його сплату;

– субрахунок 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», який використовують для відображення суми утриманої із заробітної плати військового збору. За кредитом цього субрахунку відображають утримання ВЗ з суми нарахованого оподаткованого доходу, а за дебетом – його сплату до бюджету.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [37].

Базою нарахування ЄСВ є суми нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату і інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі і у натуральній формі, та суми винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами. Від заробітної плати залежить розмір єдиного соціального внеску.

ТОВ «ТЕХНОМАШ» нараховує ЄСВ за ставкою 22 % від суми витрат на оплату праці найманих працівників та сплачує одночасно з перерахування

заробітної плати на їхні особові рахунки. Максимальна база нарахування ЄСВ дорівнює 15 розмірам мінімальної заробітної плати [37].

Товариство, як платник ЄСВ, взято на облік в Державній Податковій Інспекції Соборного району.

Обчислення суми ЄСВ, що підлягає сплаті проводиться за формулою (2.3):

$$\text{ЄСВ} = \text{З/п} \times 22 : 100, \quad (2.3)$$

де З/п – нарахована зарплата за місяць.

Згідно розрахункової відомості (додаток 3):

– Нараховано заробітну плату – 1200,00 грн.

– Утримано ЄСВ – 264,00 грн.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування обліковується на субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування». За кредитом цього субрахунку підприємство показує нарахування єдиного внеску, а за дебетом - його сплату.

Кореспонденція рахунків операцій утримання та перерахування ПДФО, ВЗ, ЄСВ наведена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Кореспонденція рахунків з обліку обов'язкових утримань
із заробітної плати працівників та ЄСВ**

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дт	Кт	
Нараховано заробітну плату Луць В.П.	921	661	1200,00
Утримано з Луць В.П. ПДФО	661	6411	216,00
Утримано з Луць В.П. військовий збір	661	6411	18,00
Проведено нарахування на ФОП ЄСВ	921	6511	264,00
Перераховано ПДФО до бюджету	6411	311	216,00
Перераховано військовий збір	6411	311	18,00
Перераховано ЄСВ	6511	311	264,00
Виплачено заробітну плату Луць В.П.	661	311	966,00

Джерело: сформовано за допомогою додатку 3.

Строки виплати ПДФО, ВЗ та ЄСВ можемо розглянути в таблиці 2.5.

З 1 січня 2022 р. змінились реквізити рахунків для сплати податків, зборів та платежів до державного та місцевих бюджетів. Отже ТОВ «ТЕХНОМАШ» буде перераховувати податки, збори та платежі на нові рахунки (код класифікації):

– ПДФО: 11010100

– ВЗ: 1101100

Таблиця 2.5

**Строки виплати податку на доходи фізичних осіб,
військового збору, єдиного соціального внеску**

Строк виплати	ПДФО, ВЗ	ЄСВ
Виплата заробітної плати за першу (аванс) та другу половину місяця		
Гроші отримано з банківського рахунку	Одночасно з отриманням грошей у банку	У день виплати заробітної плати, на яку нараховано ЄСВ
Гроші перераховано у безготівковій формі на рахунок працівника	Одночасно з перерахуванням грошей на рахунок	
Виплата готівкою з каси	Протягом трьох банківських днів з дня, наступного за днем виплати	
Виплата в натуральній формі		
Несвоєчасна виплата заробітної плати		
Зарплату нараховано, але не виплачено	Протягом 30 календарних днів, наступних за останнім днем місяця, в якому нараховано заробітну плату	Не пізніше 20-го числа наступного місяця (для гірничих підприємств — не пізніше 28-го числа наступного місяця)

Джерело: сформовано на основі [38].

2.3. Облік розрахунків з бюджетом за єдиним податком

Єдиний податок – це встановлений державою консолідований податок для визначеної частини суб'єктів малого підприємництва, який замінює справляння певної сукупності передбачених законодавством обов'язкових платежів та зараховується до бюджетів і державних цільових фондів у відповідних пропорціях, характеризується добровільністю обрання платниками його сплати та має на меті спрощення оподаткування доходів цих суб'єктів [39, с. 3].

Єдиному податку властиві фіскальна та стимулююча функції. Фіскальна функція проявляється у розподільчих відносинах між державою та суб'єктами малого підприємництва. Стимулююча функція визначається метою введення єдиного податку, якою є стимулювання розвитку малого підприємництва шляхом створення сприятливих умов його оподаткування, що є своєрідним проявом захисту прав суб'єктів малого підприємництва з боку держави [39].

Доходом підприємства господарювання є будь-який дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі, матеріальній або нематеріальній формі визначеним у законодавстві [1, п. 293.3].

Дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до ст. 296 ПКУ.

Датою отримання доходу платника єдиного податку на підприємстві є дата надходження коштів підприємству у грошовій формі, дата підписання платником єдиного податку акту приймання-передачі безоплатно отриманих товарів, робіт чи послуг.

Платник єдиного податку сплачує єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску поквартально.

На сьогоднішній день підприємства самостійно розробляють та затверджують керівництвом Книгу обліку доходів в електронній формі та щоденно реєструють отримані доходи в кінці робочого дня. Використання затвердженої Книги обліку доходів і витрат забезпечує відображення достовірної, точної, правдивої та повної інформації в обліку, більше того, на підставі їх підсумкових даних формується Декларація платника єдиного податку за відповідний період.

Підприємство у бухгалтерському обліку нарахування податків та зборів відносять до адміністративних витрат [17, п.18]. Нарахування єдиного податку обліковується за дебетом рахунку 96 «Інші витрати» та кредитом рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами». Підприємства нараховують цей податок на останній день кожного кварталу. Типові проводки з нарахування та сплати єдиного податку наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Проводки з нарахування та сплати єдиного податку

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Нарахований єдиний податок	96	641
Перераховано єдиний податок	641	311
Відображено фінансовий результат	79	96

Джерело: сформовано на основі [39]

2.4. Заповнення та подання контролюючому органу податкової звітності

Податкова звітність є підсумковою стадією виконання податкового обов'язку. Застосування основних якісних характеристик обліково-податкової інформації забезпечує складання податкової звітності, яка дає достовірне об'єктивне уявлення про фінансовий стан та розрахунки з бюджетом за податками та платежами підприємств, а також підвищує якість і розширює сферу практичного застосування обліково-податкової інформації в процесі прийняття вчасних управлінських рішень.

Питання заповнення та подання податкової звітності вивчали такі науковці, як Яременко Л.М. [40, с. 327–328], Холмогорова Т.И. [41], Аніщенко Г.Ю. [42, с. 92–95].

Бухгалтер підприємства, діяльність якого досліджується, складає податкову звітність в програмі «М.е.Дос», використовуючи при цьому встановлену наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. №21 форму податкової декларації, керуючись при цьому встановленим порядком її встановлення. Підприємство подає податкову звітність контролюючому органу у визначені законом строки в електронній формі.

Податкова декларація з ПДВ на підприємстві подається контролюючому органу протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця.

До податкової звітності з податку на додану вартість належать:

– податкова декларація з податку на додану вартість з додатками;

- уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок з додатками;
- розрахунок податкових зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України [32].

До декларації ТОВ «ТЕХНОМАШ» вносить дані податкового обліку ПДВ окремо за кожний звітний (податковий) період без наростаючого підсумку.

Декларацію та додатки до неї, а також іншу податкову звітність з податку на додану вартість підприємство подає до контролюючого органу за місцем обліку платника податку відповідно до встановленого законодавством порядку сплати податку.

Заповнену ТОВ «ТЕХНОМАШ» декларацію з ПДВ представлено у додатку И.

З ПДФО, військового збору та ЄСВ товариство подає контрольному органу Податковий розрахунок за формою, встановленою Міністерством фінансів України (Додаток К), заповнюючи при цьому такі додатки:

- Додаток Д1 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам»;
- Додаток 4ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору»;
- Додаток 5 «Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби» (у разі руху кадрів на підприємстві).

Цей податковий розрахунок подається в електронній формі тобто через електронний кабінет з використанням кваліфікованого електронного підпису. Подається податковий розрахунок до органу ДПС за основним місцем обліку.

Заповнення Податкового розрахунку бухгалтер товариства здійснює, керуючись текстом зносок, які є у типовій формі податкового розрахунку .

Розрахунок подається окремо за кожний квартал (податковий період) з розбивкою по місяцях звітного кварталу протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (тобто за I квартал, II квартал, III квартал та IV квартал). Окремий Розрахунок за календарний рік не подається. Такий Розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку протягом звітного періоду.

Так, ТОВ «ТЕХНОМАШ» у «Податковому розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску» за третій квартал 2021 року (Додаток К) зазначило у розділі 1 «Нарахування доходу та єдиного внеску за найманих працівників в розрізі місяців звітного кварталу» такі дані:

Загальну суми нарахованого найманим працівникам доходу (рядок 1), у тому числі за його видами суму нарахованої зарплати та суму винагороди [за договорами цивільно-правового характеру (рядки 1.1, 1.2)] та суми нарахованого роботодавцем єдиного внеску (рядок 3, 3.1), а також суму ЄСВ за кожний звітній місяць (рядок 7) та в цілому за квартал (рядок 8), що підлягає сплаті.

До податкового розрахунку (див. додаток К) додано 3 додатки 1 (Д1) «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам» та 3 додатки 4 «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору», заповнені окремо за кожен місяць звітного кварталу.

ТОВ «ТЕХНОМАШ» як суб'єкт малого підприємництва, який працює у спеціальній системі оподаткування щокварталу подає контрольному органу за місцем свого основного податкового обліку подає декларацію єдиного податку за формою затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2015 р. №578.

ТОВ «ТЕХНОМАШ» при поданні декларації з єдиного податку також додає невеликий додаток по ЄСВ. Підприємство як платник другої групи

єдиного податку в декларації заповняє розділ 1 «Загальні показники підприємства», 3 «Показники господарської діяльності для платників єдиного податку другої групи», 5 «Визначення податкових зобов'язань по єдиному податку» та 7 «Визначення зобов'язань із сплати Єдиного внеску за даними звітнього (податкового) періоду».

У табл. 2.7 представимо податкову звітність ТОВ «ТЕХНОМАШ» станом на момент проведення дипломного дослідження.

Таблиця 2.7

Податкова звітність на підприємстві

Ознака	Звітність з ПДФО, ВЗ та ЄСВ	Звітність з ПДВ	Звітність з єдиного податку
Форма звітності	Податковий розрахунок	Декларація	Декларація
Строки подання	Протягом 40 календарних днів	Протягом 20 календарних днів	Протягом 60 календарних днів
Податковий період	Місяць	Місяць	Календарний рік
Строк сплати	У день виплати заробітної плати	Протягом 10 календарних днів	Не пізніше 20 числа поточного місяця
Куди подається?	до контролюючого органу за місцем обліку платника податку	до контролюючого органу за місцем обліку платника податку	до контролюючого органу за місцем обліку платника податку
Спосіб подання	В електронній формі	В електронній формі	В електронній формі

Джерело: сформовано самостійно.

2.5. Пропозиції щодо вдосконалення системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Зробивши аналіз діяльності суб'єкта господарювання, було встановлено необхідність впровадження такого поняття як раціоналізація облікової діяльності. Метою раціоналізації облікової діяльності у ТОВ «ТЕХНОМАШ» є не стільки спрощення процесів, що протікають на підприємстві, скільки їх поліпшення, за допомогою проведення різних заходів в рамках організації діяльності компанії. На малих підприємствах, до яких відноситься досліджуваний суб'єкт господарської діяльності, така раціоналізація, безумовно, повинна спиратися на рішення, які забезпечать оптимальне

вибіркове застосування норм, що спрощують бухгалтерський облік.

Перевіряючи розрахунки первинного обліку, необхідно звернути увагу на наявність всіх підтверджуючих документів, а в окремих випадках – провести зустрічні перевірки на підприємстві, при необхідності запросити в банку копії документів.

З метою удосконалення організації бухгалтерського обліку на підприємстві також пропонується підвищення його оперативності та аналітичності, що в тому числі досягається за рахунок розробки та впровадження системи внутрішнього контролю.

В першу чергу, у ТОВ «ТЕХНОМАШ» слід розробити спеціальний регламентує документ – «Положення про внутрішній контроль».

Оскільки підприємство ТОВ «ТЕХНОМАШ» є малим підприємством та здійснює відносно невелику порівняно із середніми та великими підприємствами кількість господарських операцій, то здійснювати внутрішній контроль в організації необхідно власними силами (без передачі даної функції на аутсорсинг). Призначення нового співробітника на посаду внутрішнього аудитора призведе до додаткових витрат, що для ТОВ «ТЕХНОМАШ» є недоречним.

Внаслідок чого в розробленому Положенні про внутрішній контроль слід встановити, що обов'язки щодо здійснення внутрішнього контролю необхідно розподілити між співробітниками підприємства. Уповноваженою особою за здійснення внутрішнього контролю в організації слід призначити головного бухгалтера. У його посадовій інструкції необхідно закріпити обов'язки, що стосуються внутрішнього контролю:

- 1) перевірка фінансової звітності, аналіз її достовірності, оцінка своєчасності складання та подання;
- 2) організація процесів уніфікації та стандартизації облікових процесів;
- 3) проведення експертної оцінки проектів договорів, спостереження за тим, щоб в облікових документах своєчасно та повно відбивалися всі такі операції та їх результати;

4) планування й оптимізація політики в області податків, витрат і доходів;

5) проведення вибіркових ревізій з метою виявлення та ліквідації заборгованостей і нестач, аналіз дебіторської і кредиторської заборгованостей, розробка оперативних рекомендацій щодо приведення їх до оптимальних розмірів;

б) розробка рекомендацій щодо зниження рівня ризиків та можливих втрат;

Однак не варто забувати про те, що в процесі внутрішнього контролю повинен брати участь кожен співробітник ТОВ «ТЕХНОМАШ». Зосередження контрольних обов'язків у однієї уповноваженої особи веде до утруднення виявлення ненавмисних помилок, а також їх вчинення. Тому, посадові обов'язки щодо здійснення внутрішнього контролю повинні фіксуватися в посадових інструкціях і розпорядчих документах, регламентуючи тим самим персональну відповідальність кожного співробітника за здійснення контрольних функцій.

Висновки до розділу 2

Товариство працює у спрощеній системі оподаткування. Отже, є платником єдиного податку, внеску у загальнообов'язкове державне соціальне страхування, податковим агентом з ПДФО та військового збору. Основними елементами в податковому обліку підприємства є облік податкового кредиту та податкових зобов'язань, утримань з заробітної плати нарахування ЄСВ та єдиного податку.

Нарахування податкових зобов'язань здійснює своєчасно, дотримуючись встановлених законом процедур. Грошові зобов'язання з вищеназваних податків і зборів перераховує своєчасно. Заповнює та подає до органу ДПС за основним місцем обліку в обсязі та у строки передбачені Податковим кодексом України, використовуючи при цьому програмне забезпечення та електронний кабінет.

Результати магістерського дослідження оприлюднено у праці [46].

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕВІРКИ ТОВ «ТЕХНОМАШ» ТЕРИТОРІАЛЬНИМ ОРГАНОМ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

3.1. Процедура камеральної перевірки платника податку / податкового агента та документальне оформлення її результатів

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість [1, п.75.1].

Більш детально про камеральну перевірку розглянуто в табл. 3.1.

Ця перевірка з інших питань проводиться з урахуванням строків давності, визначеним ПКУ.

Порядок оформлення результатів камеральної перевірки здійснюється відповідно до вимог Податкового кодексу України.

Згідно з п. 50.1 ст. 50 ПКУ якщо у майбутніх податкових періодах платник самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації, він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку.

Підприємство має право не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені.

Відповідно до п. 50.2 ст. 50 ПКУ платник податків під час проведення документальних планових та позапланових перевірок не має право подавати уточнюючі розрахунки до поданих ним раніше податкових декларацій за будь-який звітний період з відповідного податку та збору, який перевіряється контролюючим органом. Тобто підприємство має право подати уточнюючу декларацію під час проведення контролюючим органом камеральної перевірки.

Таблиця 3.1

Характеристика камеральної перевірки

Ознака	Характеристика
Предмет	Своєчасність подання податкових декларацій та своєчасність реєстрації податкових накладних, та розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних, акцизних накладних, розрахунків коригування до акцизних накладних у Єдиному реєстрі акцизних накладних, виправлення помилок у податкових накладних, своєчасність сплати узгодженої суми податкового (грошового) зобов'язання виключно на підставі даних, що зберігаються (опрацьовуються) у відповідних інформаційних базах, повнота нарахування та своєчасність сплати податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у разі невідповідності вимогам
Мета	Перевірка арифметичної правильності заповнення декларацій, вчасності їх подачі, своєчасності сплати податків, використання інших даних з бази Державної податкової служби на предмет фіктивності операцій
Документи, що перевіряються	Вся податкова звітність підприємства суцільним порядком
Згода суб'єкта господарювання потрібна?	Ні
Способи	В електронному вигляді та шляхом зіставлення даних програмних продуктів, результатів автоматизованого контролю податкової звітності, інформації з інших джерел
Строки	Протягом 30 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку їх подання, а якщо такі документи були надані пізніше, то за днем їх фактичного подання
Результат	Акт у двох примірниках, який підписується посадовими особами такого органу, які проводили перевірку та після реєстрації у контролюючому органі вручається або надсилається для підписання протягом трьох робочих днів підприємству у порядку, визначеним ПКУ

Джерело: розроблено самостійно.

ТОВ «ТЕХНОМАШ», як зазначалось вище, знаходиться на обліку у Соборній ДПІ Головного управління ДПС у Дніпропетровській області. За період роботи товариства, який досліджується у дипломній роботі таких перевірок контрольним органом не проводилося.

3.2. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених ПКУ та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [1, п.1 ст. 109]. Види запобіжних та попереджувальних заходів у боротьбі з порушеннями податкового законодавства представлені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Види запобіжних та попереджувальних заходів у боротьбі з порушеннями податкового законодавства

Запобіжні заходи		Попереджувальні заходи	
Заходи для запобігання правопорушенням податкового законодавства; створюють базу для притягнення до відповідальності		Заходи для попередження можливих правопорушень податкового законодавства, що здійснюються відповідними органами контролю та нагляду	
Вилучення компетентними органами відповідної документації	Арешт майна порушника податкового законодавства	Надання роз'яснень платнику податків за системою їх сплати	Дослідження банківської документації, що підтверджують сплату податків

Джерело: розроблено на основі [44].

Вчинення платниками податків, їх посадовими особами та посадовими особами контролюючих органів порушень законів з питань оподаткування та порушень вимог, встановлених іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, тягне за собою відповідальність, передбачено у ПКУ та іншими законами України [1, ст. 109].

Платники податків та їх посадові особи несуть відповідальність у разі вчинення порушень, визначених законами з питань оподаткування та іншим законодавством, контроль за дотримання якого покладено на контролюючі органи.

Слід також зазначити, що держава здійснює вплив на платників податків не лише на загальнодержавному рівні, а й на рівні місцевого самоврядування. Головна мета діяльності місцевих податкових органів контролю та нагляду – попередження податкових правопорушень (таблиця). Але, за необхідністю, відповідні контролюючі органи притягують суб'єкта господарювання – податкового правопорушника – до фінансової відповідальності.

За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності:

- фінансова;
- адміністративна;
- кримінальна;
- дисциплінарна.

Фінансова відповідальність застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), або пені. Особливістю відповідальності за порушення податкового законодавства є її компенсаційно-каральний характер, який полягає в необхідності відшкодування державі збитків, що виникли внаслідок недотримання надходжень до бюджетів всіх рівнів від податків та зборів. Тобто, відповідальність за порушення податкового законодавства об'єднує дві різні моделі юридичної відповідальності: компенсаційну та штрафну (каральну). Так у ст. 112 ПКУ [1] встановлено, що притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування не звільняє їх посадових осіб за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності. Притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування, іншого законодавства, контроль за

дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не звільняє їх посадових осіб за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності. Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), не звільняє платників податків від обов'язку сплатити до бюджету належні суми податків та зборів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, а також від застосування до них інших заходів, передбачених ПКУ. Розглянемо більш детально види порушень та відповідальність в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Види порушень та відповідальності на підприємстві

Правовий акт	Правова норма	Зміст	Вид відповідальності
1	2	3	4
Кримінальний кодекс України [48, ст. 112]	Кримінальна, фінансова	умисне ухилення від сплати податків, зборів, інших платежів, що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності, або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджету чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах	Штраф від трьохсот до п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років
Кодекс України про адміністративні порушення [47, ст. 163.1]	Адміністративна	Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків	Штраф у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
Кодекс України про адміністративні порушення [47, ст. 163.2]	Адміністративна	Неподання або несвоєчасне подання посадовими особами підприємств, установ та організацій платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів)	Штраф на посадових осіб у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Кодекс України про адміністративні порушення [47, ст. 163.4]	Адміністративна	Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи	Попередження або накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій, на громадян, суб'єктів підприємницької діяльності у розмірі від двох до трьох неопод. мін. доходів громадян
--	-----------------	--	--

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4
Податковий кодекс України [1, ст. 120]	Фінансова	Неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності	Штраф в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання
Податковий кодекс України [1, ст. 201]	Фінансова	Порушення строків реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних та допущення помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної	Штраф в розмірі: від 10 відсотків суми податку на додану вартість, у разі порушення строку реєстрації до 15 календарних днів; до 50 відсотків суми податку на додану вартість, зазначеної в таких податкових накладних/розрахунках коригування, – у разі порушення строку реєстрації на 366 і більше календарних днів.

Джерело: узагальнено автором.

Як зазначалось в п. 3.1 дипломної роботи ТОВ «ТЕХНОМАШ» ніяких перевірок не відбувалось зі сторони ДФС, ніяких помилок не виявлено, а отже ніякої відповідальності за порушення не несло.

Висновки до розділу 3

Згідно чинного законодавства контроль за правильністю справляння наявних у податковій системі податків та зборів покладено на територіальні

органи ДПС України зокрема на державні податкові інспекції. Такий контроль здійснюється шляхом проведення документальних та камеральних перевірок платників податків. За результатами цих перевірок суб'єкти господарювання можуть нести фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність, а їх посадові особи (керівник та головний бухгалтер) – дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

ВИСНОВКИ

Результати дослідження свідчать про досягнення поставленої мети: вирішено поставлені завдання, сформульовано висновки та запропоновано рекомендації, що мають прикладне значення.

1. Встановлено, що на момент виконання дипломної роботи ТОВ «ТЕХНОМАШ» є суб'єктом малого підприємства, платником єдиного податку та ПДВ та не в змозі самостійно погасити свої борги, має кредитну заборгованість, працює збитково.

2. Підприємство веде бухгалтерський облік з використанням програмного забезпечення «1С: Підприємство», а для подання електронної звітності та обміну електронними документами – програму «М.Е.Дос» та використовує в своїй діяльності 2 електронних цифрових підписи (ЕЦП).

3. Розглянуто порядок обчислення податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску та єдиного податку.

4. З'ясовано, що суб'єкт господарської діяльності подає податкову звітність до органу ДПС за основним місцем обліку в обсязі та у строки передбачені Податковим кодексом України, використовуючи при цьому програмне забезпечення та електронний кабінет. ТОВ «ТЕХНОМАШ» складає та подає податкову декларацію з податку на додану вартість; податковий розрахунок сум доходу, нарахованого на користь платників податків – фізичних

осіб, і сум утриманого з них податку , а також сум нарахованого внеску; податкову платника єдиного податку

5. Запропоновані пропозиції щодо вдосконалення обліку на малому підприємстві.

6. Досліджено порядок проведення контрольним органом камеральної перевірки та її документальне оформлення.

7. Окреслено види відповідальності юридичних осіб та їх посадових осіб за порушення у сфері оподаткування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2755-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2755-17.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14_69.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999. № 996 – XIV. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://www.ligazakon.net>.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: наказ Міністерства фінансів України від 15.03.2000. № 161/4382 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

5. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001. № 186 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

6. Давидова Г.М. Облікова політика. навч. посібник. Кропивницький :Ексклюзив-Систем, 2017. 364 с.

7. Нестеренко В.Ю., Осьмірко І.В., Синиця Т.В. Бухгалтерський облік: теоритичні основи, організація та оптиматизація облікових процесів. Харків : Влавке, 2016. 214 с.

8. Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 171 – 181.

9. Пілецька С. Т. Особливості формування та затвердження облікової політики підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2017. № 8. С. 138–145.

10. Григораш О. В., Терьошина Ю. О. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств України. *Бізнес інформ*. № 11. 2017. С. 221 – 226.

11. Одноволик В. І. Програмне забезпечення для обліку та звітності: аналіз ринку та функціоналу. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2016. № 2. С. 128–135.

12. Чернікова І.Б. Про особливості вибору інформаційних програм бухгалтерського обліку в управлінні ринковими структурами. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2015. № 1. С. 40–51.

13. Павелчак-Данилюк О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємства. *Вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2014. № 1. С. 209–218.

14. Титенко Л. В. До питань вибору програмного забезпечення для організації обліку на підприємстві. *Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання – міждисциплінарний підхід*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. 2016. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/issue/view/32>.

15. Порівняльна характеристика сервісів для складання та подання онлайн-звітності: перший погляд. 2016. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onenews/16009>.

16. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003. № 852-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 19.01.2000. № 186 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

18. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

19. Гринович А.А., Пухальська Г.В. Електронний цифровий підпис: особливості застосування, переваги та проблеми. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2009. № 2, Т. 1. С. 19–21.

20. Кукарін О.Б. Електронний документообіг та захист інформації: навч. посіб. / За заг. ред. держ. упр., професора Н.В. Грицяк. К.: НАДУ, 2015. 84 с.

21. Мельник Т. Електронний документообіг та електронний підпис *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. № 7. С. 47–53.

22. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

23. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 № 720 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text>.

24. Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 171–181.

25. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: наказ Міністерства фінансів України від

31.12.2015 № 1307 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>.

26. Григораш О. В., Терьошина Ю. О. Ефективність фінансовогосподарської діяльності підприємств України. *Бізнес інформ*. 2017. № 11. С. 221–226.

27. Електронні адміністрування ПДВ: лист від 19.01.2015 № 1403/7/99-99-19-03-01-17 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/help/seavat.html>.

28. Пілецька С. Т. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства в системі антикризового управління. *Економічний аналіз*. 2016. № 2. С. 139–145.

29. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 15.12.2021 № 1962-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

30. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 15.12.2021 № 1962-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.

31. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку: наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#Text>.

32. Порядок заповнення декларації з ПДВ: наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>.

33. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

34. Кучерявенко М. П. Податкове право. Харків: Право, 2013. 536 с.

35. Лега О.В., Салівон І. А. Оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжний досвід. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: матер. міжнар. наук.-практ. конф. Полтава: ПП «Астрая», 2020. № 8. С. 595–598.

36. Лега О. В., Черненко К. В. Звітність у системі податкових розрахунків. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 59. С. 154–159.

37. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

38. Палій М. О., Крайник В. Г., Дорошенко О. О. Основні аспекти об'єднаної звітності із ПДФО, військового збору та Єдиного соціального внеску: матер. наук. конф. Полтава. № 1. 2021. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10674/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84_2021.pdf.

39. Зоріна І. Основні моменти спрощеної системи. *Все про бухгалтерський облік*. 2014. С. 3 – 5.

40. Яременко Л.М. Інтегрована звітність як новаторська звітність розвитку бухгалтерської звітності. Розвиток інтегрованої звітності підприємств: матер. міжнар. наук. конф. 2019. С. 327–328.

41. Холмогорова Т.И. Об'єднана звітність з зарплатних податків 2021: чи полегшить бухгалтерську долю скасування щомісячної звітності. 2021. URL: <https://eba.com.ua/ob-yednana-zvitnist-z-zarplatnyh-podatkiv-2021-chy-polegshyt-buhgaltersku-dolyu-skasuvannya-shhomisyachnoyi-zvitnosti/>.

42. Аніщенко Г.Ю. Об'єднана «зарплатна» звітність: доцільність, переваги, недоліки та перспективи. матер. міжнар. наук.-практ. конференції «Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин» (24 трав. 2021 р.). Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2021. С. 92–95.

43. Лук'янець Д. М. Фінансова відповідальність за Податковим кодексом України: недоліки правового регулювання. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2015. № 1(6). С. 82–85.

44. Онищенко В. Перевірка платників ПДВ. 2020. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7283-perevrka-platnikov-pdv>.

45. Барабаш Н.С., Никонович М.О. Податковий аналіз: зміст та особливості розвитку. 2018. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92423/31Barabash.pdf?sequence=1>.

46. Луць В.В. Актуальні аспекти податкової накладної. VI міжнар. наук-практ. конф. *Сучасна наука: проблеми та перспективи*. м. Київ 12 –13 січня 2022. URL: <http://www.mcnd.ltd.ua/material.html>.

47. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. №8073-Х // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

48. Кримінальний кодекс України від 01.09.2001. № 2341-III// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.